

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 7/2019-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. januára 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Júliusom Šefčíkom, 9. mája 15, Trnava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 TdoV 4/2018 a jeho uznesením z 22. augusta 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. septembra 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ]

■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Júliusom Šefčíkom, 9. mája 15, Trnava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) a ustanovenia čl. 13 ods. 4 ústavy, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 TdoV 4/2018 a jeho uznesením z 22. augusta 2018 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 18. septembra 2018.

Zo sťažnosti vyplýva, že rozsudkom Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) sp. zn. BB-3 T 12/2012 z 29. júna 2012 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 To 7/2012 z 30. januára 2013 bol sťažovateľ uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy formou účasti ako organizátor podľa § 21 ods. 1 písm. a), § 144 ods. 1 a 2 písm. c) v spojení s § 138 písm. i) a § 140 písm. a) Trestného zákona a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 25 rokov so zaradením do ústavu s maximálnym stupňom stráženia.

Rozsudkom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu sp. zn. 1 TdoV 4/2018 z 22. augusta 2018 bol právoplatný odsudzujúci rozsudok špecializovaného súdu v spojení s uznesením najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu zrušený v časti týkajúcej sa sťažovateľa. Označenému rozsudku dovolacieho súdu predchádzal nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 54/2018-46 z 26. apríla 2018, ktorým bolo predchádzajúce uznesenie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu sp. zn. 1 TdoV 13/2015 z 2. februára 2016 zrušené a vec bola vrátená najvyššiemu súdu na ďalšie dovolacie konanie.

V nadväznosti na skutočnosť, že rozsudkom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu sp. zn. 1 TdoV 4/2018 z 22. augusta 2018 bol právoplatný odsudzujúci rozsudok špecializovaného súdu v spojení s odvolacím uznesením najvyššieho súdu zrušený v časti týkajúcej sa sťažovateľa, bol zároveň napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu sp. zn. 1 TdoV 4/2018 z 22. augusta 2018 sťažovateľ vzatý do väzby

podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku, a to z dôvodov uvedených v ustanoveniach § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Toto uznesenie bolo sťažovateľovi doručené 27. augusta 2018. Podľa názoru sťažovateľa uznesením najvyššieho súdu o vzatí do väzby došlo k porušeniu jeho v sťažnosti označených práv garantovaných ústavou a dohovorom.

Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že bol vo väzbe od 8. októbra 2010 do 30. januára 2013 (2 roky a takmer 4 mesiace), a následne na základe podľa jeho názoru nespravodlivého súdneho procesu strávil vo väzení ďalších 5 rokov a takmer 7 mesiacov, t. j. spolu bol obmedzený na slobode nepretržite 8 rokov bez 1 mesiaca. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že jeho osobná sloboda bola obmedzená bez právoplatného odsudzujúceho rozsudku, hoci podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru má byť považovaný za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

Sťažovateľ tvrdí, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu vydaným v dovolacom konaní bol opätovne vzatý do väzby v rozpore s čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru a čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, keďže mu nebolo umožnené dvojinštančné konanie o väzbe. Taktiež nebolo umožnené vyjadriť sa k väzbe procesným stranám (aj advokátovi). Navyše, namietaný stav zaviniť podľa sťažovateľa príslušné štátne orgány, ktoré dokonca ignorovali jeho argumentáciu, že priamo predseda trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu (v súčasnosti člen dovolacieho senátu) v tejto veci v minulosti zrušil jeho väzbu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, konkrétne uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 29/2010 z 11. októbra 2010. Nebrala sa do úvahy ani jeho argumentácia poukazujúca na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 25. júna 2017 vo veci Kuc proti Slovenskej republike, v ktorom sa dospelo k záveru, že celé obdobie väznenia by sa malo považovať za celok.

Pri určovaní primeranosti trvania väzby podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru obdobie, ktoré sa má vziať do úvahy, začína zadržaním obvineného a končí sa jeho prepustením. Malo sa vykonať celkové zhodnotenie viacnásobných a následných dôb väzby podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru s cieľom posúdiť primeranosť celkového trvania väzby sťažovateľa. Tvrdenia pre a proti prepusteniu nesmú byť všeobecné a abstraktné, ale musia odkazovať

na konkrétne skutočnosti a fakty odôvodňujúce zbavenie slobody. Plynutím času alebo odsudzujúcim rozsudkom, ktorý bol medzičasom vyhlásený (a následne zrušený), sa tieto dôvody majú podľa sťažovateľa preskúmať vzhľadom na všetky okolnosti prípadu.

Sťažovateľ zdôrazňuje, že v jeho prípade dovolací súd nezohľadnil, že predchádzajúci proces bol nálezom ústavného súdu prehlásený za nespravodlivý a dôkazná situácia sa vo vzťahu voči sťažovateľovi ešte viac oslabilá tým, že utajený svedok č. 1 je právoplatne odsúdený za marenie spravodlivosti. Voči osobe sťažovateľa zostalo už len jedno čítané svedectvo, čo priamo vylučuje odsúdenie.

Poukazujúc na uvedené skutočnosti, sťažovateľ tvrdí, že najvyšším súdom bol vzatý do väzby protiústavne, pričom v rozpore s čl. 5 ods. 4 dohovoru mu nebolo umožnené dvojinštančné konanie a rozhodovanie o vzatí do väzby, v rámci ktorého by sa uznesenie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu mohlo preskúmať v súlade s týmto článkom dohovoru. Jednoinštančným konaním a rozhodovaním o väzbe bez akejkoľvek kontroly nebolo možné podľa sťažovateľa obmedziť jeho osobnú slobodu, keďže pri obmedzovaní osobnej slobody nemožno vyčleniť jednotlivý prípad v trestnom procese iba na jednoinštančné konanie, a to bez ohľadu na počet osôb, ktoré v takomto prípade o väzbe rozhodujú. Popisovaný stav, keď súd rozhoduje o väzbe jednoinštančne, nemožno podľa sťažovateľa akceptovať bez ohľadu na skutočnosť, že sa o väzbe má rozhodovať prioritne.

Sťažovateľ ďalej argumentuje, že v rozpore s čl. 46 ods. 2 ústavy, čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru nebolo umožnené jeho obhajcovi vyjadriť sa v konaní o vzatí do väzby, o čom svedčí zápisnica o výsluchu sťažovateľa z 22. augusta 2018. Osoba vo väzbe musí mať v každom prípade možnosť predložiť súdu argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe a vyjadriť sa ku všetkým okolnostiam týkajúcim sa jej dôvodnosti a zákonnosti. Musí jej byť daná možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam protistrany a k odôvodnenosti trvania väzby a vyvracať ich (právo na kontradiktórnosť konania). S ohľadom na tieto skutočnosti sa javí podľa sťažovateľa ako jednostranný názor najvyššieho súdu, podľa ktorého finančné prostriedky jeho rodičov by mohli slúžiť

na financovanie jeho hypotetického úteku. Podľa sťažovateľa ide o absurdný právny názor, lebo práve v konaní o dôvodnosti väzby by mohol finančné prostriedky od rodičov ponúknuť ako kauciu.

Sumarizujúc, sťažovateľ opakovane zdôrazňuje, že nezákonnosť jeho vzatia do väzby napadnutým uznesením je daná tým, že mu nebolo umožnené právo na dvojinštančné konanie, bolo mu upreté právo, aby sa k veci jeho väzby vyjadril jeho obhajca, a ďalej tým, že neboli rešpektované jeho námietky proti dôvodnosti väzby (s poukazom na doterajšie takmer osemročné zbavenie osobnej slobody), nedostatočnosťou samotnej hrozby druhom trestu a trestnou sadzbou bez pristúpenia ďalších zákonných podmienok, ako aj nedostatkom dôvodnej obavy, že by mohol pokračovať v trestnej činnosti.

Sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné práva sťažovateľa podľa čl. 13 ods. 4, čl. 17 ods. 1 ods. 2 ods. 5, čl. 46 ods. 2, čl. 47 ods. 3, čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 1 ods. 3 ods. 4, čl. 6 ods. 1 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli porušené unesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 1 TdoV 4/2018 zo dňa 22. 08. 2018 o vzatí [REDAKOVANÉ] do väzby.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 1 TdoV 4/2018 zo dňa 22. 08. 2018 o vzatí [REDAKOVANÉ] do väzby sa zrušuje a prikazuje sa Najvyššiemu súdu SR. Aby [REDAKOVANÉ] prepustil ihneď na slobodu.

Prípadne nahradil väzbu jej alternatívami: kaucia, elektronický náramok, probačný dohľad, záruka dôveryhodnej osoby.“

Napokon sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol prioritne (*„Väzba zrýchlené konanie prosím.“*).

II.

V súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti sa ústavný súd oboznámil so zápisnicou najvyššieho súdu o výsluchu sťažovateľa vo veci vedenej

pod sp. zn. 1 TdoV 4/2018 z 22. augusta 2018, z ktorej vyplýva, že popri sťažovateľovi a prokurátorovi bol prítomný aj obhajca sťažovateľa (ktorý je totožný s jeho právnym zástupcom v konaní vedenom ústavným súdom).

Pred výsluchom sťažovateľa predsedníčka senátu oboznámila prítomných s dôvodom výsluchu. Uviedla, že v prípade, ak bude vyhovené podanému dovolaniu a dôjde k zrušeniu právoplatného rozhodnutia, na podklade ktorého sťažovateľ aktuálne vykonáva trest odňatia slobody, je dovolací súd v zmysle § 380 ods. 2 Trestného poriadku povinný rozhodnúť aj o väzbe sťažovateľa. Zároveň predsedníčka senátu oboznámila strany so zápisnicou z Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov, podľa ktorej sa sťažovateľ chce zúčastniť výsluchu, s odpisom z registra trestov, odpoveďou na lustráciu v registri obyvateľov, čestnými prehláseniami, ako aj ponúknutou zárukou.

Po poučení sťažovateľ uviedol, že mu porozumel a že bude vypovedať. V súvislosti s osobnými, rodinnými, majetkovými a zárobkovými pomermi uviedol, že pred obmedzením osobnej slobody žil niekoľko rokov s družkou [REDAKOVANÉ], býval v rodinnom dome na [REDAKOVANÉ], ktorý potom počas jeho väzby prenajímali a následne ho predali. Mal rozbehnutú firmu [REDAKOVANÉ], ktorej predmetom činnosti bolo sprostredkovanie, VIP turistika, vymáhanie pohľadávok (v súvislosti s tým nebol nikdy trestne stíhaný). Firma bola niekoľkokrát kontrolovaná daňovým úradom bez zistenia akýchkoľvek nedostatkov. Na otázku predsedníčky senátu, kde bude bývať v prípade prepustenia z väzby, sťažovateľ uviedol, že u matky alebo brata podľa toho, ako to uviedli v čestných prehláseniach. Na ďalšiu otázku predsedníčky senátu, v akom odbore je vyučený, uviedol, že vyučený je v odbore elektrotechniky – slaboprúd a má vzdelanie ukončené maturitou.

V ďalšom sa sťažovateľ vyjadril k dôvodom väzby. Dôvod útekovej väzby nie je podľa neho daný. Nepostačuje samotná hrozba vysokým trestom, musia tu byť aj iné okolnosti. V tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu z roku 2010, a to senátu v zložení JUDr. Krajčovič, JUDr. Duľa, JUDr. Ing. Jakubík. Nie je daný dôvod väzby ani podľa ustanovenia § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Všetci svedkovia boli

vypočutí, jeden svedok je vo výkone trestu odňatia slobody. V tejto súvislosti poukázal aj na rozhodnutie najvyššieho súdu z roku 2016 v senáte zloženom z JUDr. Serbovej, JUDr. Bargela a JUDr. Šiškovéj, týkajúce sa obvineného [REDAKOVANÉ]. K ustanoveniu § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uviedol, že v jeho prípade nehrozí ani pokračovanie v trestnej činnosti, nie je žiadny recidivista, naposledy sa pobil, keď mal 18 rokov. Poukazuje aj na záruku zaslanú najvyššiemu súdu. V závere upozorňuje na judikatúru ESĽP z roku 2017, podľa ktorej je potrebné nahliadať na dôvody väzby, resp. na väzbu samotnú komplexne. Treba vziať do úvahy aj plynutie času. Úplne na záver dodáva, že je nevinný.

Po skončení vyluču a porade s obhajcom sťažovateľ uviedol, že nechce byť prítomný pri verejnom vyhlásení rozsudku a uznesenia.

Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 TdoV 4/2018 z 22. augusta 2018 vyplýva, že sťažovateľ bol podľa § 380 ods. 2 z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku vzatý do väzby od 22. augusta 2018 s tým, že sa bude vykonávať v Ústave na výkon väzby [REDAKOVANÉ]. Návrh [REDAKOVANÉ] na nahradenie väzby zárukou dôveryhodnej osoby nebol prijatý a väzba sťažovateľa nebola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka.

V napadnutom uznesení sa konštatuje, že na podklade dovolania sťažovateľa najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 1 TdoV 4/2018 z 22. augusta 2018 vyslovil, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 To 7/2012 z 30. januára 2013 a v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 9, § 34 ods. 1 a § 319 Trestného poriadku, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru v neprospech sťažovateľa a zároveň toto uznesenie v časti týkajúcej sa sťažovateľa zrušil. Zároveň bol zrušený aj rozsudok špecializovaného súdu sp. zn. BB-3 T 12/2012 z 29. júna 2012 v časti týkajúcej sa sťažovateľa, pričom špecializovanému súdu sa prikázalo vec v potrebnom rozsahu znovu prerokovať a rozhodnúť. V dôsledku uvedeného zanikol zákonný podklad pre ďalší výkon trestu odňatia slobody, ktorý bol sťažovateľovi právoplatne uložený vo výmere 25 rokov.

Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku ak sa vykonáva na obvinenom trest odňatia slobody uložený mu pôvodným rozsudkom a dovolací súd na dovolanie výrok o tomto treste zruší, rozhodne súčasne o väzbe. Podľa § 380 ods. 3 Trestného poriadku dĺžka trvania väzby podľa ods. 1 alebo 2 sa posudzuje samostatne a nezávisle od väzby v pôvodnom konaní.

V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd najprv sumarizoval argumentáciu sťažovateľa a v tejto súvislosti okrem iného uviedol, že *«... ustanovenie § 380 ods. 2 Tr. por., ako je zrejmé z jeho samotného znenia, teda predpokladá obligatórne rozhodnutie dovolacieho súdu o väzbe do zrušenia rozhodnutia, na podklade ktorého obvinený vykonáva trest odňatia slobody.*

Aj pri „takomto“ rozhodovaní o väzbe (až) v dovolacom konaní sa postupuje v zmysle § 72 ods. 2 Tr. por., pričom tam uvedený postup bol zachovaný. Predovšetkým, obvinený [REDAKOVANÉ] bol pred rozhodnutím o väzbe vypočutý, a to za prítomnosti svojho obhajcu, keď v rámci výsluchu sa tento vyjadril k jednotlivým väzobným dôvodom a v danej súvislosti i k svojim osobným, rodinným, či majetkovým pomerom.

Ak ide o spomínané väzobné dôvody, tieto podľa názoru obvineného u neho aktuálne neexistujú. Pokiaľ ide o dôvod tzv. útekovej väzby (§ 71 ods. 1 písm. a) Tr. por.), upozornil na to, že v zmysle súdnej praxe samotná hrozba vysokým trestom nepostačuje, ale musia existovať aj nejaké ďalšie okolnosti. Tiež tu poukázal i na (predchádzajúce väzobné) rozhodnutie najvyššieho súdu ešte z roku 2010, kedy konajúci senát v jeho prípade nezistil predmetný dôvod väzby. Čo sa týka dôvodu väzby uvedeného pod písm. b) § 71 ods. 1 Tr. por., mal za to, že tento rovnako nemôže byť u neho daný, keďže všetci svedkovia už boli vo veci vypočutí, pričom v danej súvislosti argumentoval tiež rozhodnutím najvyššieho súdu, konkrétne uznesením senátu 3T, vydaným v roku 2016 v trestnej veci [REDAKOVANÉ]. Napokon vo vzťahu k dôvodu tzv. preventívnej väzby (písm. c) vyššie uvedeného ustanovenia obvinený zdôraznil, že nie je žiadnym recidivistom, a teda nijaké pokračovanie v trestnej činnosti nehrozí. Naposledy sa pobil, keď mal 18 rokov (obvinený tým mal na mysli odsúdenie, ktoré je už aktuálne zahladené - pozn. súdu).

Obvinený ďalej v rámci svojho výsluchu dal do pozornosti tiež záruku, ktorá bola s ohľadom na dané rozhodovanie najvyššiemu súdu zaslaná. Za potrebné považoval pritom

poukázať i na tú skutočnosť, že v súlade s judikatúrou ESELP je potrebné nahliadať na dôvody väzby (resp. väzbu samotnú) komplexne, keď do úvahy treba vziať aj plynutie času.

Čo sa týka otázky skôr spomínaných osobných, rodinných, či majetkových pomerov obvineného, tento sa vyjadril, že je slobodný, pričom pred obmedzením osobnej slobody žil niekoľko rokov so svojou družkou, a to v rodinnom dome v [REDAKOVANÉ], ktorý počas jeho väzby najskôr prenajímali a neskôr ho predali. Je vyučený elektrotechnik, avšak predtým v danom obore nepracoval, keďže mal svoju dobre „rozbehnutú“ (prosperujúcu) firmu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zaoberajúcu sa predovšetkým sprostredkovateľskou činnosťou, ale tiež vymáhaním pohľadávok. Vo vzťahu k posledne uvedenému však podotkol, že v danej súvislosti nebolo voči nemu nikdy vedené žiadne trestné stíhanie a ani nebolo na neho podané žiadne trestné oznámenie. Samotná firma pritom bola niekoľkokrát kontrolovaná daňovým úradom, a to bez zistenia akýchkoľvek nedostatkov.

Na otázku, kde by sa zdržiaval v prípade, že by bol prepustený na slobodu, obvinený uviedol, že buď u svojich rodičov alebo u brata - v súlade s tým, ako to títo uviedli v čestných prehláseniach, doručených súdu pred rozhodovaním. Záverom obvinený zdôraznil, že je nevinný. ».

Vychádzajúc z argumentácie sťažovateľa, najvyšší súd v napadnutom uznesení svoje závery odôvodnil takto:

«Dovolací súd preskúmal predložený spisový materiál a tiež s prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti dospel k záveru, že u obvineného [REDAKOVANÉ] sú splnené všetky tak formálne ako i materiálne podmienky potrebné pre jeho vzatie do väzby. Konkrétne sú u neho popri dôvodnom podozrení zo spáchania žalovaného trestného činu, dané dôvody tzv. útekovej a tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a písm. c) Tr. por.

Podľa § 71 ods. 1 Tr. por. obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal

obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

a) ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,

c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Dovolací súd v prvom rade konštatuje splnenie základnej materiálnej podmienky väzby spočívajúcej v tom, že i v aktuálnom štádiu konania, keď sa vec opäť dostala do fázy konania pred súdom prvého stupňa, naďalej existuje dôvodné podozrenie, že obvinený [REDAKOVANÉ] sa mal (spolu s ďalšími už právoplatne odsúdenými osobami) podieľať na spáchaní stíhaného skutku, vykazujúceho znaky skutkovej podstaty žalovaného trestného činu.

Uvedené konštatovanie má pritom zrejmy podklad v konkrétnej dôkaznej situácii, aktuálnej v čase rozhodovania oboch skôr konajúcich súdov, ktorú aj dovolací súd (pre potreby rozhodovania o väzbe) považuje za indikujúcu pre vyššie charakterizovaný záver o dôvodnom podozrení. S ohľadom na dôvod zrušenia skorších meritórnych rozhodnutí (viď odôvodnenie dovolacieho rozsudku) a z toho vyplývajúci „potrebný“ rozsah prerokovania veci súdom prvého stupňa (vecné posúdenie návrhu obhajoby na výsluch svedka, pôvodne avizovaného prokurátorom, avšak s neskoršou absenciou takého návrhu) nie je pre ďalší priebeh konania vôbec vylúčené, že napokon nedôjde k žiadnej zmene dôkaznej situácie vo vzťahu k obvinenému [REDAKOVANÉ] (samozrejme, možný je i opak).

Rozhodovanie o väzbe nie je rozhodovaním o vine či nevine obvineného, preto existencia dôvodného podozrenia zo spáchania činu je v uvedenom smere nielen dostačujúca, ale priamo určujúca a limitujúca (rozhodnutím o väzbe nemožno vysloviť vinu).

Vo vzťahu k existencii dôvodnej obavy, že by obvinený v prípade prepustenia na slobodu ušiel alebo sa skrýval, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu a v konečnom dôsledku aj potencionálne hroziacemu trestu (§ 71 ods. 1 písm. a) Tr. por.), potom dáva dovolací súd do pozornosti predovšetkým tú skutočnosť, že obvinený je stíhaný resp. dôvodne podozrivý zo spáchania obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa

§ 144 Trestného zákona v druhom odseku, ktorý pre prípad spáchania uvedeného činu ustanovuje trest odňatia slobody na 25 rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie.

Obvinenému [REDAKOVANÉ] bol pôvodne právoplatne uložený trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov, z ktorého si doposiaľ vykonal „len“ niečo menej ako 8 rokov (na osobnej slobode bol v danej veci nepretržite obmedzený od 8. októbra 2010), z čoho vyplýva, že je u neho daná hrozba ešte skutočne dlhoročného výkonu trestu, pokiaľ by bol aj v ďalšom konaní uznaný za vinného.

Samotná obava z uloženia vysokého trestu odňatia slobody (v zmysle ustálenej súdnej praxe sa za vysoký trest považuje 8 rokov odňatia slobody a viac, čo znamená, že dĺžka prípadného „dovykonania“ zo strany obvineného uvedenú výšku ďaleko presahuje) je tu pritom plne postačujúca z pohľadu odôvodnenia existencie dôvodnej obavy z konania uvedeného v § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. Nie je potrebné v danej súvislosti poukazovať na žiadne ďalšie konkrétne skutočnosti (popri hrozbe vysokého trestu), a to vzhľadom k nastalej procesnej situácii.

Platí totiž (viď k tomu bližšie uznesenie najvyššieho súdu z 5. februára 2015, sp. zn. 2 Tost 4/2015, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 90/2015), že verejné vyhlásenie zatiaľ neprávoplatného odsudzujúceho rozsudku, ktorým bol obvinenému uložený vysoký trest alebo uloženie ktorého mu hrozí, možno považovať za „konkrétnu skutočnosť“ v zmysle náveta § 71 ods. 1 Tr. por., z ktorej vyplýva „hrozba vysokým trestom“ (§ 71 ods. 1 písm. a) Tr. por.)

To teda znamená, že zisťovanie žiadnej ďalšej konkrétnej skutočnosti sa v takýchto prípadoch k odôvodneniu tzv. útekovej väzby nevyžaduje, resp. požiadavka na ďalšie dodatočné dôvody sa pri zásadne zmenenej situácii v podobe vyhlásenia odsudzujúceho rozsudku eliminuje (a oproti tomu naopak, väzba je vylúčená po vyhlásení oslobodzujúceho rozsudku).

Uvedené závery sú plne aplikovateľné aj na posudzovaný prípad, a to napriek určitým jeho odlišnostiam, nie však obsahovo podstatným.

V tomto smere je potrebné opätovne poukázať na konkrétny dôvod zrušenia pôvodného právoplatného odsudzujúceho rozhodnutia, ktorým bol obvinenému uložený trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov, a z neho vyplývajúci „potrebný“ rozsah ďalšieho prerokovania veci, keď je úlohou súdu nižšieho stupňa sa v podstate „vysporiadať“

s jediným dôkazným návrhom - aktuálne obhajoby, a to objasnením jeho doposiaľ súdu neznámeho vecného podkladu (preskúmať teda z tohto pohľadu postup prokurátora, ktorý dotknutý, ním pôvodne avizovaný dôkazný návrh, napokon neuplatnil).

Odlišnosť spočívajúca v tom, že v dôsledku rozsudku dovolacieho súdu sa predmetná trestná vec dostala až do štádia prvostupňového konania (a teda neexistuje vyhlásený odsudzujúci rozsudok), nie je relevantná. Faktom totiž je, že bolo vecou voľnej úvahy dovolacieho súdu, či zruší iba rozhodnutie odvolacieho súdu, alebo aj súdu prvého stupňa (zároveň pritom platí záver dovolacieho súdu o podozrení vyvolanom doterajším dokazovaním v súdnom konaní). Pre druhý z uvedených postupov sa dovolací súd rozhodol z dôvodu širšieho zaistenia práva obvineného na obhajobu (ale aj práv obžalobnej protistrany), teda aj pre možnosť opätovného odvolacieho konania, dostupného pre obe strany na preskúmanie záverov súdu prvého stupňa pri posudzovaní riešenej dôkaznej otázky (je možné predpokladať, že také riešenie by zvolil i odvolací súd, ak by bolo zrušené len jeho rozhodnutie, čím by sa konanie predĺžilo o takto vyvolanú „medzifázu“).

A navyše (už bez primárne určujúceho významu), dovolací súd má za to, že okolnosti posudzovaného prípadu svedčia skôr riziku úteku, či skrývania sa obvineného v prípade jeho prepustenia na slobodu. Trest (a to vysoký) už totiž začal pôsobiť silou svojej represie, avšak väčšia jeho časť podľa pôvodného rozsudku ostala ešte nevykonaná. To je konkrétna okolnosť, ktorá vyvoláva obavu zo snahy obvineného nedostatť sa do pôvodnej situácie, ak by v konaní neuspel.

Je pritom nespochybniteľná i tá skutočnosť, že v prípade dlhodobého pobytu v ústave sa veľká väčšina predovšetkým sociálnych väzieb, existujúcich v predchádzajúcom období, pretrhne alebo oslabí.

Dovolací súd považuje ďalej za potrebné v súvislosti s odôvodnením dôvodu tzv. útekovej väzby uviesť, že pred samotným rozhodnutím (dňa 17. augusta 2018) mu bolo doručené čestné prehlásenie rodičov obvineného v tom zmysle, že nakoľko ich syn aktuálne nemá evidovaný žiaden trvalý pobyt (presnejšie na žiadnej konkrétnej adrese - pozn. súdu), v prípade jeho prepustenia na slobodu súhlasia s jeho prihlásením na trvalý pobyt v byte, ktorého sú majiteľmi [REDAKOVANÉ]). Tiež v tejto súvislosti uviedli, že počas výkonu trestu ich syna predali nehnuteľnosť, na ktorej mal predtým evidovaný trvalý pobyt (išlo o dom v ich vlastníctve na [REDAKOVANÉ] - pozn.

súdu). Rodičia obvineného zároveň doložili výpis z účtu na preukázanie svojej solventnosti (na účte vedenom na matku obvineného je viac než 30.000 Eur) s tým, že v prípade prepustenia ich syna na slobodu, môže tento uvedené finančné prostriedky z účtu čerpať.

Rovnako ešte pred rozhodnutím bolo najvyššiemu súdu doručené i čestné prehlásenie brata obvineného a jeho ženy, že v prípade prepustenia obvineného na slobodu súhlasia s jeho prihlásením na trvalý pobyt v dome, ktorého sú majiteľmi ([REDACTED] [REDACTED]).

K tomu uvádza dovolací súd toľko, že hoci rodičia i brat obvineného (spolu so svojou ženou) zhodne deklarovali, že súhlasia s tým, aby v prípade jeho prepustenia na slobodu mal tento „u nich“ evidovaný trvalý pobyt (z výpisu z REGOB vyplýva, že od 8. marca 2010 do 25. augusta 2016 mal obvinený evidovaný trvalý pobyt na už skôr zmieňovanej [REDACTED], pričom aktuálne má ako trvalý pobyt uvedené mesto [REDACTED]), takéto prihlásenie osoby k trvalému pobytu je skôr formálna záležitosť (tiež ustanovenie § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. používa pojem „stále bydlisko“, čo nie je totožné s trvalým pobytom, ale ide o pojem širšieho významu a rozsahu).

Aj keď je možné predpokladať a súd to tak aj vníma, že vyššie uvedení rodinní príbuzní v podstate tým chceli o. i. povedať tiež to, že obvinený by mal aj kde bývať, vo vzťahu k reálnej hrozbe skrývania sa a úteku, zodpovedajúcej okolnostiam prípadu a výsledkom doterajšieho konania (dokazovania), pôsobia poskytnuté prehlásenia skôr formálne a nemajú dostatočný garančný potenciál. Inými slovami povedané, dovolací súd sa nedomnieva, že by príbuzní boli schopní ovplyvniť správanie sa obvineného v zmysle zabezpečenia jeho osoby pre ďalšie konanie.

Obdobne bez vplyvu na zmienený záver dovolacieho súdu je potom i jemu pred rozhodnutím doručené vyjadrenie [REDACTED], majiteľa autoservisu [REDACTED], že má pre obvineného v prípade jeho prepustenia zabezpečené trvalé pracovné miesto v jeho firme, konkrétne na pozíciu elektrotechnika. K predmetnému vyjadreniu sa pritom dovolací súd „vráti“ ešte neskôr, a to konkrétne v časti vysporiadavajúcej sa s otázkou možného nahradenia väzby obvineného.

To isté potom platí aj pokiaľ ide o pomerne veľký obnos peňazí na účte matky obvineného, ku ktorým by mal obvinený prístup (pritom možnosť ich využitia

na zabezpečenie vyhýbania sa konaniu, resp. opätovnému trestu je len obavou, avšak z pohľadu väzobných dôvodov aktuálnou).

Ak ide o dôvod tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por., či inak povedané, obavu z možného pokračovania v trestnej činnosti obvineným v prípade jeho prepustenia na slobodu, táto má základ (rovnako, ako tomu bolo v pôvodnom konaní) predovšetkým v samotnom charaktere a povahe stíhanej trestnej činnosti, keď je obvinenému kladené za vinu spáchanie jedného z typovo najzávažnejších trestných činov (trestný čin úkladnej vraždy je zaradený v osobitnej časti Trestného zákona vôbec ako úplne prvý, a to v rámci 1. hlavy s názvom „Trestné činy proti životu a zdraviu“, keď je zrejmé, že v 1. hlave sa chránia hodnoty, na ktorých ochrane má spoločnosť najväčší záujem). Taký čin mal byť navyše spáchaný v organizovanej forme. Osoby, ktoré sa spolčili za účelom spáchania dotknutého trestného činu a medzi ktoré mal patriť aj obvinený [REDAKOVANÉ] (zatiaľ stále dôvodne podozrivý), pritom daný čin pomerne dlho a detailne plánovali, keď predchádzajúce väzobné rozhodnutia v tejto súvislosti celkom príhodné používajú výraz, že malo ísť z ich strany o skutočne vysoko sofistikované konanie.

Reálie pôvodného rozsudku (ktorého opodstatnenosť je znovu len v rovine podozrenia, avšak stále dôvodného) neumožňujú konštatovať, že by doterajší čiastočný výkon trestu odňatia slobody obavu z recidívy trestnej činnosti - oproti stavu z obdobia pred predchádzajúcim rozhodnutím - odstránil.

Okrem vyššie zmieňovaných skutkových okolností predmetnej veci je tiež dôležité (podporne, resp. subsidiárne) poukázať i na osobu samotného obvineného, a to z pohľadu jeho predchádzajúceho spôsobu života, keď sa tento jednak mal živiť o. i. tiež vymáhaním pohľadávok, a jednak - ako je to zrejmé z odpisu z registra trestov - sa už v minulosti násilnej trestnej činnosti dopustil. Je síce pravdou, že v spomínanej veci sa na obvineného hľadí, ako keby nebol odsúdený, avšak to sa týka iných aspektov rozhodovania, nie posudzovania jeho náchylnosti na páchanie trestnej činnosti určitého druhu, resp. na násilné konanie v širšom zmysle slova, a to aj pri posudzovaní dôvodov väzby.

Z vyššie uvedeného je tak zrejmé, že konkrétne skutočnosti uvádzané súdmi v predchádzajúcich väzobných rozhodnutiach v súvislosti s odôvodnenosťou obavy, že by obvinený v prípade prepustenia na slobodu pokračoval v trestnej činnosti, ani v danom štádiu konania nič nestratili na aktuálnosti.

Záverom vo vzťahu k otázke možného nahradenia väzby u obvineného miernejším prostriedkom, a to konkrétne či už dohľadom probačného a mediačného úradníka (§ 80 ods. 1 písm. c) Tr. por.), ktorú možnosť je súd rozhodujúci o väzbe povinný skúmať ex offo, alebo ponúknutou zárukou dôveryhodnej osoby [REDAKOVANÉ], majiteľa firmy [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (§ 80 ods. 1 písm. a) Tr. por.), uvádza dovolací súd iba toľko, že v súlade s § 80 ods. 2 veta tretia Tr. por. je v prípade stíhania za obzvlášť závažný zločin na použitie uvedených inštitútov potrebné preukázať existenciu výnimočných okolností, ktoré však v posudzovanej veci súdom zistené neboli. Tieto nevyplývajú z obsahu predloženého spisu a nevyplynuli ani z vykonaného výsluchu.

Je potrebné zdôrazniť, že výnimočnou okolnosťou prípadu nie je zrušenie pôvodného rozhodnutia na účel objasnenia potreby vykonať nový dôkaz, u ktorého nie je doposiaľ zistiteľné, či na doterajšie výsledky dokazovania môže mať vplyv - nariadený postup je potrebný na zaistenie práva obvineného na obhajobu, ktorého zachovanie si dotknuté objasnenie vyžaduje.

Tým je možnosť zákonnej náhrady väzby v konkrétnych okolnostiach prípadu vylúčená.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti teda najvyšší súd dospel k záveru, že osobu obvineného [REDAKOVANÉ] je nevyhnutné i naďalej obmedzovať na osobnej slobode, keď konkrétne účelom väzobného stíhania je nielen jeho zabezpečenie pre ďalšie trestné konanie a príp. výkon trestu (§ 71 ods. 1 písm. a) Tr. por.), ale tiež ochrana spoločnosti pred prípadným pokračovaním v páchaní trestnej činnosti (§ 71 ods. 1 písm. c) Tr. por.)»

Ústavnému súdu bola ako príloha predložená aj fotokópia rukou písaného listu sťažovateľa z 23. augusta 2018 adresovaného najvyššiemu súdu k sp. zn. 1 TdoV 4/2018, z ktorého vyplýva, že podáva sťažnosť proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu z 22. augusta 2018 o vzatí do väzby s tým, že sťažnosť detailnejšie odôvodní po doručení uznesenia. Reagujúc na uvedený list sťažovateľa, predsedníčka senátu najvyššieho súdu v prípise sp. zn. 1 TdoV 4/2018 z 27. augusta 2018 adresovanom sťažovateľovi konštatuje, že podľa § 83 ods. 1 Trestného poriadku proti rozhodnutiu o väzbe nie je prípustná

sťažnosť, ak o väzbe rozhoduje odvolací súd alebo dovolací súd a ak zákon neustanovuje inak.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sa ústavný súd sústredil na posúdenie, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú. Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde totiž vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva

alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Zo sťažnosti možno vyvodiť, že sťažovateľ považuje za kľúčovú námietku spočívajúcu v tom, že mu nebolo umožnené právo na dvojinstančné konanie a rozhodovanie o jeho väzbe, keďže o jeho vzatí do väzby rozhodol najvyšší súd v dovolacom konaní bez možnosti podať proti napadnutému uzneseniu sťažnosť.

Podľa § 83 ods. 1 Trestného poriadku proti rozhodnutiu o väzbe je prípustná sťažnosť. Sťažnosť nie je prípustná, ak o väzbe rozhoduje odvolací súd alebo dovolací súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

Príslušné ustanovenia ústavy (druhá hlava, siedmy oddiel – právo na súdnu a inú právnu ochranu) v ustanoveniach čl. 46 až čl. 50 neobsahujú (explicitne) základné právo na riadny opravný prostriedok proti rozhodnutiam všeobecných súdov, a to či už v trestnom alebo občianskoprávnom konaní, resp. v rámci správneho súdnictva. Inými slovami, skutočnosť, že príslušné procesné kódexy v zásade umožňujú preskúmať prvostupňové rozhodnutie v rámci riadneho opravného konania (okrem Správneho súdneho poriadku), nemožno považovať za realizáciu ústavou výslovne zakotveného základného práva. Zákonom garantované právo na riadny opravný prostriedok ide teda nad rámec štandardu garantovaného ústavou.

Obdobne ani dohovor v rámci čl. 6 ods. 1 – práva na spravodlivý proces právo na prieskum rozhodnutia súdu nadriadeným súdom v sebe *ratione materiae* neobsahuje. Tento stav trval až do prijatia protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol č. 7“).

Podľa čl. 2 ods. 1 protokolu č. 7 každý, koho súd uzná za vinného z trestného činu, má právo dať preskúmať výrok o vine alebo treste súdom vyššieho stupňa. Výkon tohto práva, včítane dôvodov, pre ktoré sa môže vykonať, ustanovuje zákon.

Podľa čl. 2 ods. 2 protokolu č. 7 z tohto práva sú prípustné výnimky v prípade menej závažných trestných činov, ktoré ako také kvalifikuje zákon, alebo ak príslušnú osobu súdil v prvom stupni najvyšší súd alebo bola uznaná za vinnú a odsúdená na základe odvolania proti oslobodzujúcemu rozsudku.

Z citovaného článku protokolu č. 7 vyplýva medzinárodnou zmluvou o ľudských právach zaručené právo v rámci trestného konania na riadny opravný prostriedok proti

výroku o vine alebo treste. Toto právo však nie je bezvýnimočné, pretože, *inter alia*, sa nevzťahuje na také rozhodnutie o vine, či treste, ktoré bolo vydané najvyšším súdom.

Na tomto základe možno konštatovať, že čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 2 protokolu č. 7 zabezpečuje väčší rozsah základného práva na súdnu ochranu v trestnom konaní pri rozhodovaní o vine a treste, než Ústava Slovenskej republiky. Existujúca úprava Trestného poriadku tomuto štandardu plne zodpovedá, lebo napriek absencii základného práva na riadny opravný prostriedok pri rozhodovaní o vine a treste v rámci ústavy je toto právo jednoznačne zakotvené v Trestnom poriadku. Trestný poriadok teda zodpovedá štandardu vyplývajúcemu z medzinárodného práva.

Nemôžu byť nijaké pochybnosti o tom, že rozhodovanie o väzbe (vzatí do väzby, predĺžení väzby, ďalšom trvaní väzby atď.) nie je rozhodovaním o vine a treste, v dôsledku čoho sa čl. 2 protokolu č. 7 sa na rozhodovanie o väzbe nevzťahuje.

Procesné práva garantujúce spravodlivé súdne konanie v rámci rozhodovania o väzbe sú *ratione materiae* spravidla súčasťou čl. 17 ústavy, resp. čl. 5 dohovoru (m. m. III. ÚS 646/17, II. ÚS 111/18, II. ÚS 564/18). Rovnako ako zo základného práva na súdnu ochranu podľa druhej hlavy, siedmeho oddielu ústavy, ani z čl. 17 ústavy (druhá hlava, druhý oddiel) nevyplýva právo na riadny opravný prostriedok proti rozhodnutiu o väzbe.

Podľa názoru sťažovateľa právo na riadny opravný prostriedok proti rozhodnutiu o väzbe má vyplývať z čl. 5 ods. 4 dohovoru, podľa ktorého každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Uvedená záruka inšpirovaná anglickým inštitútom *habeas corpus* sa vzťahuje na všetky prípady pozbavenia slobody vymenované v čl. 5 ods. 1 dohovoru. Ak o počiatočnom pozbavení slobody rozhodol súd (ako to bolo aj v danom prípade), alebo

ak zatknutá osoba bola predvedená pred sudcu, ktorý potom rozhodol o jej väzbe, čl. 5 ods. 4 dohovoru sa neuplatní, lebo súdna kontrola požadovaná týmto ustanovením je obsiahnutá už v tomto počiatočnom rozhodnutí. „Je jasné, že účelom čl. 5 ods. 4 dohovoru je zabezpečiť zatknutým alebo inak slobody pozbaveným osobám právo na súdnu previerku zákonnosti opatrenia, ktorým boli pozbavené slobody. Ak rozhodnutie o pozbavení slobody vydal správny orgán, čl. 5 ods. 4 dohovoru nepochybne zaväzuje štáty poskytnúť zatknutej osobe možnosť obrátiť sa na súd, ale z ničoho nevyplýva, že to platí aj vtedy, keď takéto rozhodnutie vydal súd v súdnom konaní. V tomto prípade kontrola podľa čl. 5 ods. 4 je obsiahnutá už v pôvodnom rozhodnutí.“ (De Wilde a i. c. Belgicko); v tomto prípade ide o tzv. inkorporovanú kontrolu (*contrôle incorporé*, resp. *incorporated supervision*).

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že námietka sťažovateľa o porušení čl. 5 ods. 4 dohovoru tým, že nemal možnosť riadneho opravného prostriedku proti uzneseniu najvyššieho súdu o vzatí do väzby, je zjavne neopodstatnená, a teda nedôvodná.

Sťažovateľ ďalej namieta, že mu, resp. jeho obhajcovi nebolo v posudzovanom prípade umožnené vyjadriť sa v konaní o väzbe.

Z obsahu zápisnice najvyššieho súdu sp. zn. 1 TdoV 4/2018 z 22. augusta 2018 popísanej v časti II tohto uznesenia nepochybne vyplýva, že sťažovateľ bol pred rozhodnutím o väzbe najvyšším súdom vypočutý, pričom najprv odpovedal na konkrétne otázky predsedníčky senátu, a potom predniesol svoje stanovisko k rozhodnutiu o väzbe. Na výsluchu bol prítomný obhajca sťažovateľa, ktorý však žiaden prednes neurobil.

Možno predpokladať, že tvrdenie sťažovateľa o tom, že jeho obhajcovi nebolo umožnené vyjadriť sa, vychádza z toho, že zo znenia zápisnice nevyplýva, že by predsedníčka senátu výslovne vyzvala obhajcu, aby prípadne urobil vlastný prednes, a to či už pred prednesením stanoviska sťažovateľa alebo po ňom.

Z § 72 ods. 2 Trestného poriadku vyplýva, že pred rozhodnutím o väzbe musí byť obvinený vypočutý. K tomu nepochybne aj došlo, ani sťažovateľ nepopiera, že prednes urobil. Podľa presvedčenia ústavného súdu prítomnému obhajcovi nič nebránilo v tom, aby (ak by to považoval za potrebné) osobný prednes sťažovateľa z hľadiska obhajcu doplnil, pričom nič nenasvedčuje tomu, že by sa o možnosť doplnenia prednesu sťažovateľa pokúšal a že by mu to nebolo umožnené.

Z uvedených dôvodov ústavný súd považuje za nedôvodnú aj námietku sťažovateľa spočívajúcu v tvrdení, že mu, resp. jeho obhajcovi bolo postupom najvyššieho súdu odňaté právo vyjadriť sa k veci.

Sťažovateľ napokon namieta, že najvyšší súd v napadnutom uznesení nerešpektoval relevantné skutočnosti, že pre opätovné vzatie do väzby neboli už dané dôvody, a to jednak z hľadiska dikcie ustanovení § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku, ale aj z hľadiska toho, že jeho vzatiu do väzby najvyšším súdom v rámci dovolacieho konania predchádzalo takmer 8 rokov trvajúce nepretržité obmedzenie jeho osobnej slobody vo forme väzby a tiež výkonu trestu odňatia slobody.

V súvislosti s touto námietkou sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že predovšetkým všeobecným súdom prináleží dbať o to, aby doba väzby obvineného neprekročila primeranú hranicu. Za tým účelom majú skúmať všetky okolnosti spôsobilé potvrdiť alebo vyvrátiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutí. Predovšetkým na základe dôvodov figurujúcich v rozhodnutí, ako aj na základe nesporných skutočností uvedených obvineným sa zisťuje, či bol alebo nebol porušený čl. 5 ods. 3 dohovoru. Trvanie dôvodného podozrenia, že obvinený spáchal trestný čin, je *conditio sine qua non* zákonnosti väzby, ale po uplynutí určitého času táto podmienka už nestačí. Je potom podstatné, či iné dôvody uvedené všeobecnými súdmi naďalej ospravedlňujú pozbavenie slobody (Toth c. Rakúsko).

Vychádzajúc z citovaných častí odôvodnenia napadnutého uznesenia obsiahnutých v časti II tohto uznesenia, ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd starostlivo, podrobne a vyčerpávajúcim spôsobom zdôvodnil, prečo na základe postupu podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku bolo potrebné vziať sťažovateľa v rámci dovolacieho konania do väzby z dôvodov vyplývajúcich z § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Odvolal sa pritom na príslušné ustanovenia Trestného poriadku, vlastnú judikatúru, ako aj konkrétne okolnosti prípadu.

Sťažovateľ v podstate bez toho, aby vecne polemizoval s konkrétnymi podrobnými argumentmi najvyššieho súdu, iba trvá na tom, že ním presadzované právne názory treba považovať za správne.

Argumentácia najvyššieho súdu sa z pohľadu ústavného súdu javí ako presvedčivá a primeraná. Nevykazuje známky arbitrárnosti či zjavnej neodôvodnenosti. Niet preto dôvodu na to, aby ústavný súd do týchto záverov zasiahol.

Bez ohľadu na dosiaľ uvedené ústavný súd zdôrazňuje, že vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 50 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru existujú aj ďalšie dôvody pre ich neakceptovateľnosť v konaní o sťažnosti sťažovateľa.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu, ako aj EŠLP je namietané porušenie základných práv podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 50 ods. 2 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru *ratione materiae* súčasťou rozhodovania vo veci samej a nie rozhodovania o väzbe, resp. jej ďalšom trvaní, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia čl. 17 ústavy, resp. čl. 5 dohovoru. Keďže v posudzovanom prípade predmetom sťažnosti sú námietky sťažovateľa proti rozhodovaniu najvyššieho súdu o jeho väzbe, možnosť porušenia uvedených článkov ústavy a dohovoru už na prvý pohľad neprichádza do úvahy (III. ÚS 646/17, II. ÚS 111/18, II. ÚS 564/18).

Podľa čl. 46 ods. 2 prvej vety ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak.

Už z citácie vyplýva, že základné právo garantované prostredníctvom čl. 46 ods. 2 ústavy, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, sa *ratione materiae* vzťahuje špecificky na správne súdnictvo. Základné právo na súdnu ochranu je inak zakotvené v ustanovení čl. 46 ods. 1 ústavy. V prípade sťažovateľa sa nerozhodovalo o väzbe v rámci správneho súdnictva, čo akúkoľvek možnosť vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy *prima facie* vylučuje.

Keďže sťažovateľ v navrhovanom znení nálezu (petite sťažnosti) požaduje aj, aby rozhodnutím ústavného súdu bola jeho väzba prípadne nahradená alternatívami (kaucia, elektronický náramok, probačný dohľad, záruka dôveryhodnej osoby), treba poznamenať, že najvyšší súd poukázal na skutočnosť, že k nahradeniu väzby miernejším prostriedkom v prípade stíhania za obzvlášť závažný zločin je potrebné preukázať existenciu výnimočných okolností, ktoré však v danom prípade neboli zistené. Sťažovateľ, ktorý sa v sťažnosti touto otázkou prakticky vôbec nezaoberal, sa ani len nepokúsil záver najvyššieho súdu o neexistencii výnimočných okolností vyvrátiť či aspoň spochybniť. Za tohto stavu ústavný súd nemá žiaden relevantný argumentačný podklad zo strany sťažovateľa na spochybnenie správnosti uvedeného záveru najvyššieho súdu.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. januára 2019